Форма № 09/18
Затверджена рішенням вченої ради ІДГУ
від 30.08.2018 р., протокол № 1

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНИХ МОВ
КАФЕДРА РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПЕРЕКЛАД ТЕКСТІВ З ІСТОРІЇ НІМЕЦЬКИХ КОЛОНІЙ У БЕССАРАБІЇ (1814-1940)

освітній ступінь бакалавр
(назва освітнього ступеня)

спеціальність 035 Філологія
(код і назва спеціальності)

предметна спеціалізація 035.04 Германські мови та літератури (переклад включно)
(код і назва предметної спеціалізації)

освітня програма Філологія: німецька і англійська мови та літератури (переклад включно)
(назва освітньої програми)

тип дисципліни вибіркова
(обов'язкова / вибіркова / факультативна)

Ізмаїл – 2020

ПОГОДЖЕНО:
Гарант освітньо-професійної програми
_____ Т.С. Шавловська
(підпис, ініціали, прізвище)

РЕКОМЕНДОВАНО:
кафедрою романо-германської філології
протокол № 5 від 18.12.2019р.

Завідувач кафедри _____ В. Ф. Радкіна
(підпис, ініціали, прізвище)

ПОГОДЖЕНО:
Голова ради з якості освіти
факультету іноземних мов _____ С. О. Рябушко
(підпис, ініціали, прізвище)

Розробник програми: Головіна Наталія Борисівна, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри романо-германської філології

Рецензент програми: Кічук Ярослав Валерійович, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри української і всесвітньої історії та культури

© Головіна Н.Б., 2020
© ІДГУ, 2020

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна	***Заочна***
Кількість кредитів: 4	*Лекції*:	
	10	
Модулів:1	*Практичні заняття*:	
Загальна кількість годин: 120	38	
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом: 2-4	*Лабораторні заняття:*	
Семестр: 3-8	*Семінарські заняття*:	
Тижневе навантаження (год.): - аудиторне: 2 - самостійна робота: 4	*Консультації:*	
	Індивідуальні заняття:	
Форма підсумкового контролю: залік		
Мова навчання: німецька, українська	*Самостійна робота:*	
	72	

2. МЕТА ДИСЦИПЛІНИ

Предмет вивчення навчальної дисципліни: лінгвокультурна специфіка перекладу автентичних текстів з історії німецьких колоній на українську мову.

Метою вивчення дисципліни є: визначення мовної специфіки текстів німецького колоністського дискурсу на території Бессарабії в період першої половини XIX – середини XX ст. та формування практичних навичок їх буквального, адекватного, реферативного, анотаційного та ін. видів перекладу на українську мову.

Передумови для вивчення дисципліни: загально- та професійно нормативні дисципліни.

Міждисциплінарні зв'язки визначаються взаємодією гуманітарних наук, які включають філологію, лінгвістику, літературознавство, культурологію, історію, етнографію та ряд інших.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

1. *Знання:* знати основну характеристику німецького колоністського дискурсу на території Бессарабії в період 1814-1940 р., способи та прийоми адекватного відтворення змісту німецького тексту в формі його буквального, адекватного, реферативного, анотаційного та ін. видів перекладу на українську мову.
2. *Уміння:* визначати теоретико-методологічні засади вивчення німецького колоністського дискурсу як особливого інтегрованого продукту з притаманними йому лінгвокультурними ознаками; розкривати специфіку його мовного простору та ефективно перекладати його українською мовою.
3. *Комунікація:* стійке володіння навичками спілкування німецькою мовою та комунікативним досвідом здійснення на основі обміну інформацією обговорення питань курсу та підтримання перекладацької взаємодії учасників процесу навчання.
4. *Автономність та відповідальність:* здатність самостійно виконувати завдання, розв'язувати задачі і проблеми та відповідати за результати своєї діяльності.

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви модулів / тем	Кількість годин (денна форма навчання)							Кількість годин (заочна форма навчання)						
		Аудиторні	Лекції	Семінарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні заняття	Самостійна робота	Аудиторні	Лекції	Семінарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні заняття	Самостійна робота
1.	Історичні витоки появи німецьких колоній в Бессарабії в період першої половини XIX ст. на основі контекстуального аналізу офіційних текстів державних документів “Aufruf Alexanders I. an die Deutschen im Herzogtum Warschau vom 29. November 1813”.	8	2	6				13							
2.	Топоніміка бессарабських німецьких колоній як перекладацька проблема відтворення специфіки дискурсивних перетинів на території південної частини суч. України.	8	2	6				13							
3.	Тексти німецького сільськогосподарського дискурсу з точки зору особливостей словотворення та перекладу композит.	10	2	8				14							
4.	Проблема іншомовних “вкраплень” та питання міжкультурних перетинів у німецькому колоністському дискурсі.	10	2	8				14							
5.	Фольклорний конструкт текстів німецького	10	2	8				14							

	колоністського дискурсу як перекладознавча проблема.														
Проміжний контроль		2		2				4							
Підсумковий контроль *(для екзаменів)*															
Разом:		48	10	38				72							

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Зміст навчальної дисципліни за темами

*Тема 1. "*Історичні витоки появи німецьких колоній в Бессарабії в період першої половини XIX ст. вивчається на основі контекстуального аналізу текстів інституційного дискурсу, зокрема архівних документів "Aufruf Alexanders I. an die Deutschen im Herzogtum Warschau vom 29. November 1813" та присвячена проблемі передперекладацького опрацювання тексту оригіналу з метою його глибинної інтерпретації, що призводить до формування мегаобразу первинного тексту, тобто його змістової домінанти, та загальної стратегії його відтворення.

*Тема 2. "*Топоніміка бессарабських німецьких колоній як перекладацька проблема відтворення специфіки дискурсивних перетинів на території південної частини суч. України" розглядається в площині лінгвокультурологічного аналізу історико-публіцистичних текстів німецького колоністського дискурсу з увагою на назви німецьких поселень та характеристику способів передачі географічних назв у перекладі: транслітерування; траскрибування або транскрипція; змішане транскодування (переважне застосування траскрибування з елементами транслітерування); адаптивне транскодування (коли форма слова у вихідній мові дещо адаптується до фонетичної та/або граматичної структури мови перекладу); калькування.

*Тема 3. "*Тексти німецького сільськогосподарського дискурсу з точки зору особливостей словотворення та перекладу композит" передбачає знайомство з текстами німецького медіа-дискурсу з опорою на видання німецьких колоністів "Unterhaltungsblatt der deutschen Ansiedler im südlichen Rußland" (1846-1854) та роботу з сільськогосподарською лексикою (перев. композитами): встановлення їх парадигматичних і синтагматичних зв'язків та використанням різних перекладацьких прийомів їх збереження у вторинному тексті.

*Тема 4. "*Проблема іншомовних "вкраплень" та питання міжкультурних перетинів у німецькому колоністському дискурсі*"* сфокусована на вивченні ролі запозичень та особливостей їх фонетичної та семантичної інтерпретації в побутовому обігу німців Бессарабії на прикладі текстів побутового дискурсу та поетичних творів німецьких колоністів Бессарабії.

*Тема 5. "*Фольклорний конструкт текстів німецького колоністського дискурсу як перекладознавча проблема" присвячена питанню специфічної мовно-фольклорної сфери німецького колоністського дискурсу, що передбачає умовне домінування естетичної функції, наявність естетичного еталону та єдиного естетичного критерію в фольклорних текстах (сезонні пісні, запрошення на весілля, поховальні вірші, жарти, анекдоти, замовляння тощо).

5.2. Тематика практичних занять

Тема 1. Історія створення бессарабських німецьких колоній в документах та фактах. (6 год).
Тема 2. Особливості перекладу географічних назв. (6 год.)
Тема 3. Сільськогосподарська термінологія в німецькому колоністському дискурсі. (8 год.)
Тема 4. Запозичення та особливості їх відтворення при перекладі. (8 год.)
Тема 5. Національно-культурна специфіка фольклорних текстів німецьких колоністів Бессарабії (1814-1940). (8 год.)

5.3. Організація самостійної роботи студентів.

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин	Форми звітності
1.	Опрацювання лекційного матеріалу	3	конспект лекції, тези відповіді.
2.	Підготовка до практичних занять з вивченням основних теоретичних положень та спеціальних (термінологічних) понять курсу:	19	усна (письмова) відповідь на практичному занятті.
3.	Робота з термінологією курсу	16	термінологічний словник.
4.	Робота над передперекладацьким та перекладацьким аналізом текстів німецького колоністського дискурсу.	30	виконання аналізу тексту.
5.	Підготовка до проміжного контролю.	4	виконання МКР.
	Разом	72	

Тематика індивідуальних (групових) завдань

Підготовка реферату (доповіді, презентації) на одну з запропонованих тем:

Перекладацька компетенція.
Засоби подолання лінгвоетнічного бар'єру;
Мовне посередництво.
Переклад як діяльність. Суспільне призначення перекладу.
Сутність анотування та реферування;
Адекватність та тотожність перекладу.
Види перекладу.
Основні мовні труднощі у процесі перекладу.
Розбіжності систем МО та МП. 4. Розбіжність норм МО та МП.
Розбіжність мовленнєвих норм (узусів);
Розбіжність запасів попередньої проінформованості носіїв МО та МП.
Переклад на різних рівнях мови.
Переклад на рівні фонем.
Переклад на рівні морфем.
Переклад на рівні слів.
Переклад на рівні словосполучень.
Переклад на рівні речень.
Переклад на рівні тексту.
Засоби досягнення адекватного перекладу.
Три шляхи реалізації перекладу.
Переклад як текст. Вимоги до тексту перекладу.
Перекладацькі трансформації.

6. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

6.1. Форми поточного контролю: індивідуальне опитування, само- та взаємоконтроль.
6.2. Форми проміжного контролю: модульна контрольна робота.
6.3. Форми підсумкового контролю: залік

7. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Під час поточного контролю оцінюються відповіді студента на практичних заняттях, результати самостійної роботи, а також якість підготовки звітної інформації та її викладу.
Модульна контрольна робота проводиться в письмовій формі та завдання з передперекладацького аналізу та письмового перекладу оригінального тексту з історії німецьких колоній в Бессарабії (1814-1940) на українську мову.

Приклад тексту:

Gesundheitspflege.

I.

Körper, die in der Kehle stekken geblieben sind, schleunigst zu entfernen.

Sind Kindern oder Erwachsenen fremde Körper in die Luft- oder Speiseröhre gedrungen, welche das Erstikken befürchten lassen und deßhalb nicht schnell genug entfernt werden können, so lege man ihnen gekautes mit mehren Priesen Schnupftabak vermischtes Butterbrod auf die Zunge. Durch den dadurch erzeugten Ekel und den Reiz, welchen der Schnupftabak hervorbringt, wird ein starkes Würgen, und das Bestreben zu erbrechen entstehen. Hierdurch beugt sich die Zunge, der Schlund erweitert sich, und wirft gewöhnlich die fremden Körper heraus. Dieses einfache Verfahren ist erprobt und hat schon mehren Menschen das Leben gerettet. Gewiß würde es auch mit gleichem Erfolge bei Vergiftungen sich anwenden lassen, wo nicht gleich ein Arzt oder ein Brechmittel bei der Hand ist.

(Oldenburger Volksbote.)

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

8.1. Шкала та схема формування підсумкової оцінки.

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
90-100	зараховано
70-89	
51-69	
26-50	не зараховано
1-25	

Схема розподілу балів

Максимальна кількість балів	**70 балів** (поточний контроль) – середньозважений бал оцінок за відповіді на семінарських заняттях та виконання індивідуальних завдань, який переводиться у 100-бальну шкалу з ваговим коефіцієнтом.0,7	**30 балів** (проміжний контроль) – за результатами виконання модульної контрольної роботи
Мінімальний пороговий рівень	**35 балів** (поточний контроль)	**16 балів** (проміжний контроль)

8.2. Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

8.3. Критерії оцінювання індивідуальних завдань

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин	Найвищий бал оцінки
1.	Робота з термінологією курсу	16	5
3.	Робота над передперекладацьким та перекладацьким аналізом текстів німецького колоністського дискурсу.	30	5
	Разом	46	

Критеріями оцінювання якості роботи з термінологією курсу є внесення терміну до термінологічного словника дисципліни та повнота викладу його дефініції.

Критеріями якості роботи над передперекладацьким та перекладацьким аналізом текстів німецького колоністського дискурсу є дотримання схеми аналізу тексту, що передбачає характеристику дейктичних, структурно-семантичних, лінгво-стилістичних характеристик тексту та перекладацьких трансформацій.

8.4. Критерії оцінювання модульної контрольної роботи.

Критеріями оцінювання є: повнота передперекладацького аналізу та адекватність перекладу оригінального німецького тексту на українську мову.

8.5. Критерії оцінювання під час підсумкового контролю.

Підсумкова оцінка виставляється за результатами поточного та проміжного контролю.

9. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби для демонстрування матеріалу (ноутбук, проектор).

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

10.1. Основні джерела

1. Бік І. С. Теорія і практика перекладу / І. С. Бік. – Електронний ресурс. – Львів: ЛНУ. – 122 с. – Режим доступу: www.twirpx.com/file/1053822/
2. Білоус О. М. Теорія і технологія перекладу. Курс лекцій: доопрацьований та доповнений. Навчальний посібник для студентів перекладацьких відділень / О. М. Білоус. – Кіровоград, РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2013. – 200 с.
3. Кияк Т. Р. Перекладознавство (німецько-український напрям): підручник / Т. Р. Кияк, А. М. Науменко, О. Д. Огуй. – К.: Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2008. – 543 с.
4. Baumann, Arnulf. Unsere Vorfahren: Entwicklungshelfer // Heimat-Kalender, 1980. – S. 21 – 28.
5. Brambauer J. B. Véménd Vergangenheit, Gegenwart und Zukunft. Publikation der Deutschen Minderheitentselbstverwaltung Véménd. – Véménd, 2004. (Kapitel 2). – Режим доступу: http://www.sulinet.hu/oroksegtar/data/magyarorszagi_kisebbsegek/nemetek/vemend/pages/005_das_leben_der_deutschen.htm
6. Gäckle, Herbert. Geschichte der Gemeinde Alt-Posttal (Bessarabien). Herausgegeben vom Alt-Posttaler Heimatausschuß zum 160. Jahrestag der Gründung der Gemeinde 1823 – 1983. – 1028 S.
7. Golovina, Natalia. Interlanguage Contacts of the German Settlers and the Peoples of Danube Region (1814/1940) // Journal of Danubian Studies and Research. – Vol. 6 No. 2 (2016). – P. 91 – 98.
8. Golovina, Natalia. DIE LÄNDLICHE BAUKUNST DER DEUTSCHEN ANSIEDLER IN BESSARABIEN (1814/1940) UND IHR SPRACHLICHES ABBILD // Balti: Universitatea de Stat “Alecu Russo”, 2017. – 409 p. – p. 62 – 71.
9. Golovina, Natalia. FLORA AND FAUNA OF THE DANUBE REGION IN THE FOLK MEDICINE TEXTS OF BESSARABIEN GERMANS (1814/1940): PRAGMATIC ASPECT // Journal of Danubian Studies and Research. - Vol 7, No 2 (2017) – p. 83 – 100.
10. Golovina, Natalia. Agriculture of the Danube region in the discourse of Bessarabian Germans (1814/1940) // Journal of Danubian Studies and Research (2018).
11. Natalia GOLOVINA. THE ORAL HISTORY OF THE BESSARABIAN GERMAN COLONIES (1814/1940) IN THE INTERVIEWS OF THE DESCENDANTS OF THE FIRST SETTLERS // Conferința științifică internațională „Perspectivele și Problemele Integrării în Spațiul European al Cercetării și Educației”, Universitatea de Stat „B.P. Hasdeu” din Cahul, 7 iunie 2018.
12. Häfner, Hugo. Lebensraum Bessarabien // Heimat-Kalender, 1983. – S. 30 – 72.
13. Häfner, Hugo. Lebensraum Bessarabien // Heimat-Kalender, 1987. – S. 153 – 184.
14. Hetting, Otto. Zur Erinnerung an Neu-Posttal, gegründet 1864 // Heimat-Kalender, 1984. – S. 46 – 53.
15. Kehr ich einst zur Heimat wieder... // Johann Boros Brambauer. Véménd. Vergangenheit, Gegenwart und Zukunft. Publikation der Deutschen Minderheitentselbstverwaltung Véménd. – Véménd, 2004. – 2. Kapitel. – Режим доступу: http://www.sulinet.hu/
16. Kelm, Edwin. 150 Jahre Friedenstal // Heimat-Kalender, 1984. – S. 37 – 42.
17. Kipper H. Die Volkstrachten der Bucoviner Schwaben, 150 Jahre schwäbische Kolonisten in der Bucovina 1787-1937. Deutsche Zeitungsgenossenschaf, Czernowitz (Stuttgart :Raimund Friedrich Kaindl Gesellschaft e V., 1987). – S. 17 – 21. – Режим доступу: http://www.bukovinasociety.org/Schwaebische-Kolonisten-in-der-Bukowina1787-1937-Volkstrachten-der-Bukoviner-Schwaben-d.html
18. Kludt, Wilhelm. Die deutschen Kolonisten in Bessarabien in ihrem sittlichen und religiösen Zustande. Bis zum Jahre 1861. – Odessa, 1900. – 69 S.

19. Krüger, Otto Küster. Chronik der Gemeinde Glückstal Kreis Soroka, zu ihrem 10-jährigen Bestehen (1929-1939) // Heimat-Kalender, 1991. – S. 23 – 30.
20. Müller Edwin. Zur Erinnerung an Parapara, das südlichste deutsche Dorf Bessarabiens. – Heimat-Kalender, 1986. – S. 108 – 112.
21. Schmidt, Ute. Die Deutschen aus Bessarabien. Eine Minderheit aus Südosteuropa Ostsüdeuropa (1814 bis heute). – Böhlau Verlag GmbH & Cie, Köln, 2004. – 600 S.
22. Winkler-Lütze, Ella. Meine Freundin Tanja und andere Erinnerungen. – Waiblingen,1984 – 192 S.

10.2. Допоміжні джерела

1. Бессарабія. Географический, исторический, статистический, экономический, этнографический, литературный и справочный сборник. Под ред. П. А. Крушевана. – М., 1903. – 457 с.
2. Головіна Н.Б. Соціально-культурна адаптація німецьких переселенців у Південній Бессарабії (1814/1940) // Матеріали міжнародної науково-практичної конференції “Україна і світ: діалог мов та культур”. – Київ: Вид. центр КНЛУ, 2013. – С. 65 – 67.
3. Головіна Н.Б. Номінативний простір матеріальної та духовної культури бессарабських німців (1814/1940): мовна історія німецької топонімії в Бессарабії // Філологічна освіта у поліетнічному просторі: регіональний досвід: Збірник наукових статей. – Ізмаїл: РВВ ІДГУ; «СМИЛ», 2013. – С.150 – 165.
4. Головіна Н.Б. Регіональна специфіка семантики похідних слів на позначення сільськогосподарського механічного знаряддя праці бессарабських німців (1814/1940) // Тези доповідей міжнародної науково-практичної конференції «Тенденції розвитку України в контексті сучасних євроінтеграційних процесів» Частина 1 / Укладач Удовенко Є.І. – К: ВМГО «ОМУ», 2014. – С. 18 – 22.
5. Головіна Н.Б. Слова-реалії тематичної групи «весілля» бессарабських німців (1814/1940) та специфіка їх перекладу на українську мову // Тези доповідей міжнародної науково-практичної конференції. «Тенденції розвитку України в контексті сучасних євроінтеграційних процесів» Частина 1/ Укладач Удовенко Є.І. – К: ВМГО «ОМУ», 2014. – С. 89 – 93.
6. Головіна Н.Б. Топоніміка німецьких колоній у Південній Бессарабії (1814/1940) // Науковий вісник Дрогобицького державного педагогічного університету імені І. Франка. Серія «Філологічні науки». Мовознавство. № 2, 2014. – С. 29 – 35.
7. Головина Н.Б. Заимствования в дискурсе немецких колонистов Южной Бессарабии (1814-1940) // Probleme actuale de lingvistică, simpozionul ştiinţific (2015 Chişinău). Probleme actuale de lingvistică: Materiale simpozionului stiintific cu participare internationala: In memoriam academician Nicolae Corlăteanu: 100 de ani de la nestere, 15-16 mai 2015, Chişinău: CEP USM, 2015. – 379 p.
8. Головіна Н.Б. Мовний погляд на предмети одягу та прикраси німецьких жителів Південної Бессарабії (1814/1940) // X Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації 16 – 17 січня 2016 р. – Переяслав-Хмельницький, 2016. – С. 434 – 436.
9. Головіна Н.Б. Переклад слів-реалій весільного дискурсу бессарабських німців (1814/1940) // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні технології навчання іноземних мов та культур у загальноосвітніх і вищих навчальних закладах». Збірник наукових праць. – Ізмаїл: РВВ ІДГУ, 2016. – 136 с. – С. 25 – 29.
10. Головіна Н.Б. Традиції виховання любові до праці в німецьких колоніях Бессарабії (1814/1940) // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “ІІ Дунайські наукові читання: духовно-творча константа морального розвитку особистості” (23 вересня 2016 року, ІДГУ). – С. 114 – 117.
11. Головина Наталия. НАЦИОНАЛЬНЫЙ “ЯЗЫК” НЕМЕЦКИХ ОБРЯДОВ ОТ РОЖДЕНИЯ ДО ПОГРЕБЕНИЯ В КОЛОНИЯХ БЕССАРАБИИ (1814/1940) // Conferința științifică internațională „Perspectivele și Problemele Integrării în Spațiul European al Cercetării și Educației”, Universitatea de Stat „B.P. Hasdeu” din Cahul, 7 iunie 2017, Volumul II. – 430 p. – С. 222 – 226.

12. Головіна Н.Б. Метеономінація в текстах синоптичних повідомлень німецьких колоністів Бессарабии (1814/1940) // Перспективные научные исследования европейских языков, литературы и методик их преподавания // Сборник научных трудов по материалам научно-практической конференции. – Измаил: РИО ИГГУ, 2018.
13. Материалы для географии и статистики России, собранные офицерами генерального штаба. Бессарабская область. Составил генерального штаба капитан А. Защук. – Санкт-Петербург, 1862. – 582 с.
14. Немецкие населенные пункты в Российской империи: География и население. Справочник. Сост. В. Ф. Дизендорф. – М.: Общественная академия наук российских немцев. – 2006.

10.3. Інтернет-ресурси:

https://www.bessarabien.de/mitteilungsblatt

https://www.hfdr.de/sub/besonderes.htm

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

Переклад текстів з історії німецьких колоній в Бесарабії (1814-1940)

1. Основна інформація про дисципліну

Тип дисципліни: ВИБІРКОВА **Форма навчання**: ДЕННА
Освітній ступінь: бакалавр
Галузь знань: 035 Філологія
Спеціальність: 035.041 Філологія (германські мови та літератури (переклад включно), перша - німецька)
Освітня програма: 035.041 Філологія: німецька і англійська мови та літератури (переклад включно)
Рік навчання: 1-4 **Семестр**: 1-8
Кількість кредитів (годин): 4 (120 год.: 10 - лекції; 38 – практичні заняття; 72 - самостійна робота)
Мова викладання: німецька
Посилання на курс в онлайн-платформі Google Classroom:

2. Інформація про викладача

ПІБ: Головіна Наталія Борисівна
Науковий ступінь, вчене звання, посада: кандидат філологічних наук, доцент
Кафедра: романо-германської філології та методики навчання іноземних мов
Робочий e-mail: holovina@idguonline.net
Години консультацій на кафедрі: понеділок, 16.00 - 17.00

3. Опис та мета дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є переклад автентичних текстів з історії німецьких колоній на українську мову з урахуванням їх лінгвокультурологічної специфіки, які викликають труднощі перекладу на лексичному рівні структури вихідного тексту.

Метою вивчення дисципліни є визначення мовної специфіки текстів німецького колоністського дискурсу на території Бессарабії в період першої половини XIX – середини XX ст. та формування практичних навичок їх буквального, адекватного, реферативного, анотаційного та ін. видів перекладу на українську мову.

Передумови для вивчення навчальної дисципліни становлять фахові знання (компетентності) загально - та професійно нормативних дисциплін.

Міждисциплінарні зв'язки визначаються взаємодією гуманітарних наук, які включають філологію, лінгвістику, літературознавство, культурологію, історію, етнографію та ін.

4. Результати навчання

Знання: знати основну характеристику німецького колоністського дискурсу на території Бессарабії в період 1814-1940 р., способи та прийоми адекватного відтворення змісту німецького тексту в формі його буквального, адекватного, реферативного, анотаційного та ін. видів перекладу на українську мову.

Уміння: визначати теоретико-методологічні засади вивчення німецького колоністського дискурсу як особливого інтегрованого продукту з притаманними йому лінгвокультурними ознаками; розкривати специфіку його мовного простору та ефективно перекладати його українською мовою.

Комунікація: володіння навичками спілкування німецькою мовою та комунікативним досвідом, здійснення на основі обміну інформацією обговорення питань курсу та підтримання перекладацької взаємодії учасників процесу навчання.

5. Структура дисципліни

Тема № 1. Німецький колоністський дискурс у вимірах комунікативної та ареальної лінгвістики

Перелік питань/завдань, що виноситься на обговорення/опрацювання	**Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси**
Лекція (4 год.) 1. Дискурс і когнітивно-комунікативна парадигма лінгвістики 2. Принцип соціально активної особи та антропоцентризму в дискурсі. 3. Принцип конструктивізму дискурсу. 4. Процедурна ланка когнітивно-комунікативної парадигми. 5. Поняття «ексклаву» та «мовного острову» в лінгвістиці. 6. Історія питання про «німецькі мовні острови» в діалектології.	1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики: Підручник. – К.: Видавничий центр “Академія”, 2004. – 344 с. 2. Загнітко А. П. Лінгвістика тексту: Теорія і практикум. Науково-навчальний посібник. – Донецьк: ДонНУ, 2006. – 289 с. 3. Різун В. В., Мамалига А. І., Феллер М. Д. Нариси про текст. Теоретичні питання комунікації і тексту. – К.: Редак. видав. центр “Київський ун-т”, 1998. – 336 с. 4. Селиванова Е. А. Основы лингвистической теории текста и коммуникации: Монограф. учебное пособие. – К.: Брама, 2004. – 336 с 5. Brinker K. Textlinguistik [Електронний ресурс]. – URL: http://www.hispanoteca.eu/LexikonderLinguistikTEXTLINGUISTIKnachKlausBrinker.htm. 6. Texttheorie: Probleme e. Linguistik d. sprachl. Kommunikation (Uni-Taschenbücher; 202) (German Edition). – URL: 7. Digitales Wörterbuch der deutschen Sprache „Texttheorie“ – URL: https://www.dwds.de/wb/Texttheorie
Практичне заняття (2 год.): 1. Поняття дискурс та історія його вивчення в лінгвістиці. 2. Актуальні проблеми вивчення дискурсу в просторі перекладознавств. 3. Інформаційний простір тексту як частини дискурсу. 4. Дискурс-аналіз як інтегративний комунікативно орієнтований метод у сучасній лінгвістиці.	
Завдання для самостійної роботи: Підготовка доповіді (реферату) на тему: “Дискурс у контексті комунікативної лінгвістики”. Обсяг тексту реферату - до 8500 знаків.	

Тема № 2. Соціокультурні фактори моно- та білінгвальності німецького колоністського дискурсу

Перелік питань/завдань, що виноситься на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
Лекція (6 год.) 1. Проблема мовної інтерференції в німецькому колоністському дискурсі. 2. Мультикультурність регіону як фактор взаємодії мов. 3. Внутрішні та зовнішні чинники мовної динаміки німецького колоністського дискурсу. 4. Основні соціолінгвістичні характеристики німецького колоністського дискурсу. 5. Основні жанрово-мовленнєві типи німецького колоністського дискурсу. 6. Науковий погляд на історію німецьких колоній в Бессарабії. 7. Праці Жирмунського В.М. про німецькі колонії в СРСР. 8. Загальна характеристика діалектів переселенських груп німецьких колоністів.	1. Бодуэн де Куртенэ И.А. О смешанном характере всех языков // Избранные труды по общему языкознанию. - М.: Изд-во АН СССР, 1963. - 363 с. 2. Вайнрайх У. Языковые контакты: Состояние и проблема исследования / Пер. с англ. и коммент. Ю.А. Жлуктенко. - К: Вища школа, Изд. при КГУ, 1979. - 263 с. 3. Виноградов В.А., Коваль А.И., Порхомовский В.Я. Социолингвистическая типология. - М.: ЛКИ, 2009. - 136 с. 4. Гавранек Б. К проблеме смешения языков // Новое в лингвистике. – М.: Прогресс, 1972. – Вып. 6: Языковые контакты. – С. 94-111. 5. Жлуктенко Ю.А. Лингвистические аспекты двуязычия. - К.: Вища школа, 1974. - 176 с. 6. Зиидер Л. Р. В.М. Жирмунский и островная диалектология // Язык, литература, эпос (к 100- летию со дня рождения академика В. М. Жирмунского). СПб., 2001. С. 72-81. 7. Комиссаров В.Н. Теория перевода (лингвистические аспекты). Учеб.для ин-тов и фак. иностр. яз. – М.: Высш. шк., 1990. – 253 с. 8. Мечковская Н. Б. Социальная лингвистика / Мечковская Н. Б. – М.: Аспект-Пресс, 2000. 9. Семчинський С. В. Семантична інтерференція мов / С. В. Семчинський. – К.: Вища школа, 1974. 10. Die Leningrader Arbeitsstelle. URL: https://ids-pub.bsz-bw.de/frontdoor/deliver/index/docId/3934/file/Berend_Jedig_Deutsche_Mundarten_in_der_Sowjetunion_1991_S.113-213.pdf 11. Schirmunski V. Die deutschen Kolonien in der Ukraine. Geschichte. Mundarten.
Практичне заняття (2 год.): 1. Проблема перекладу діалектизмів, як одна з найбільш складних проблем перекладу. 2. Проблематика перекладу діалектної лексики в німецькому колоністському дискурсі. 3. Етнокультурна специфіка та національних колорит швабського діалекту як одного з найпоширеніших серед німецьких колоністів на півдні Бессарабії.	

	Volkslied. Volkskunde. - Charkow, 1928. 12. Schirmunski V. M. Volkkundliche Studienreisen in den deutschen Siedlungen der Sowjetukraine. Neues RuBland, Bd. 8, 1931. H. 4-5 (Mai/Juni 1931). S. 26 -29.
Завдання для самостійної роботи: Опрацювання понятійного апарату теми; укладання термінологічного словника.	1. Селіванова О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. – Полтава: Довкілля, Київ, 2006. – 716 с. 2. Digitales Wörterbuch der deutschen Sprache „Texttheorie“ – URL: https://www.dwds.de/wb/Texttheorie

Тема № 3. Проблеми передперекладацького опрацювання історичних текстів та текстів історичної тематики.

Перелік питань/завдань, що виноситься на обговорення/опрацювання	**Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси**
Лекція (2 год.) 1. Історичний текст як перекладацька проблема. 2. Мовна характеристика історичного тексту. 3. Лінгвальні маркери історичного тексту та труднощі їх перекладу.	1. Бархударов Л. С. Язык и перевод. Вопросы общей и частной теории перевода. – М.: ЛКИ. 2010. – 240 с. 2. Бацевич Ф.С. Текст, дискурс, речевой жанр: соотношение понятий // Вісник Харківського національного університету ім. В.Н.Каразіна. – Вип. 33: Філологія: Філологічні аспекти дослідження дискурсу. – Харків: Вид-во Харк. ун-ту, 2001. – С. 3–6. 3. Влахов С., Флорин С. Непереводимое в переводе. – М.: Р.Валент. 2009. – 360 с. 4. Зорівчак Р.П. Реалія і переклад: на матеріалі англомовних перекладів української прози. – Львів: Вид-во при Львів. ун-ті, 1989. – 213 с. 5. Лузина Л.Г. Распределение информации в тексте (когнитивный и прагмастилистический аспекты). – М.: ИНИОН РАН, 1996. – 140 с. 6. Радзієвська Т.В. Текст як засіб комунікації. – К.: Вид-во НАН України, 1998. – 194 с. 7. Терехова С.І. Вступ до перекладознавства. Сучасні проблеми і теорії. Діяльність перекладача. Основи техніки перекладу. – К.: Вид. КНЛУ. 2002. – 163 с.
Практичне заняття (8 год.): 1. Труднощі перекладу слів-архаїзмів. - семантична група архаїзмів “назви грошових одиниць”; - семантична група архаїзмів “одиниці вимірювання ваги, відстані”; - семантична група архаїчної лексики на позначення сільськогосподарських знарядь праці; - семантична група архаїчної лексики на позначення окремих предметів одягу; - семантична група застарілих слів, які позначають професії, курстарницьку діяльність, адміністративні посади, військові звання тощо; - семантична група архаїзмів, які характеризують соціальні відносини між людьми.	

Завдання для самостійної роботи: Лексико-семантична класифікація архаїчної лексики на матеріалі автентичних текстів бессарабських німців.	1. Heimat-Kalender. (електронні версії текстів дослідницького матеріалу викладача).

Тема № 4. Особливості перекладу фольклорного колоністського дискурсу

Перелік питань/завдань, що виноситься на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
Практичне заняття (8 год.): 1. Переклад текстів - "Оглядини нареченої"; - "Білий камінь"; - "Кріт"; - "Зачарований кінь"; - "Історія про те, як ми ловили лиса"; - "Бичок та Гемза"; - "Мій собака Адо"; - "Байки та народні забобони".	1. Бік І. С. Теорія і практика перекладу / І. С. Бік. – Електронний ресурс. – Львів: ЛНУ. – 122 с. – Режим доступу: www.twirpx.com/file/1053822/ 2. Білоус О. М. Теорія і технологія перекладу. Курс лекцій: доопрацьований та доповнений. Навчальний посібник для студентів перекладацьких відділень / О. М. Білоус. – Кіровоград, РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2013. – 200 с. 3. Кияк Т. Р. Перекладознавство (німецько-український напрям): підручник / Т. Р. Кияк, А. М. Науменко, О. Д. Огуй. – К.: Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2008. – 543 с.
Завдання для самостійної роботи: Передперекладацький аналіз текстів фольклорного дискурсу.	

Тема № 5. Особливості перекладу поетичних творів німецьких колоністів Бессарабії

Перелік питань/завдань, що виноситься на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
Практичне заняття (6 год.): 1. Переклад віршів - "Джерело в степу"; - "Країна моя"; - "Туга за рідним домом".	1. Бік І. С. Теорія і практика перекладу / І. С. Бік. – Електронний ресурс. – Львів: ЛНУ. – 122 с. – Режим доступу: www.twirpx.com/file/1053822/ 2. Білоус О. М. Теорія і технологія перекладу. Курс лекцій: доопрацьований та доповнений. Навчальний посібник для студентів перекладацьких відділень / О. М. Білоус. – Кіровоград, РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2013. – 200 с. 3. Кияк Т. Р. Перекладознавство (німецько-український напрям): підручник / Т. Р. Кияк, А. М. Науменко, О. Д. Огуй. – К.: Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2008. – 543 с.
Завдання для самостійної роботи: Підготовка презентації "Особливості перекладу віршованого тексту (за вибором) (6-8 слайдів)	

6. Політика курсу

Політика щодо відвідування навчальних занять

Відповідно до «Положення про порядок оцінювання рівня навчальних досягнень студентів в умовах ЄКТС в ІДГУ» присутність здобувачів вищої освіти на семінарських заняттях є обов'язковою, крім випадків, коли здобувач не може цього зробити з поважних причин, підтверджених документально. У такому випадку йому надається право на відпрацювання пропущеного заняття у двотижневий термін після повернення до навчання. У разі, якщо здобувач не використав надане йому право у встановлений термін або пропустив заняття без поважних причин, йому нараховується за кожне пропущення заняття 0 балів. Здобувачі, які навчаються за індивідуальним графіком, мають у повному обсязі виконати додаткові індивідуальні завдання, попередньо узгодивши їх з викладачем. Присутність на модульній контрольній роботі є обов'язковою. У випадку відсутності здобувача на проміжному контролі з поважної причини, підтвердженої документально, йому призначається інша дата виконання МКР.

Політика академічної доброчесності

Здобувачі вищої освіти мають знати та неухильно виконувати «Кодекс академічної доброчесності ІДГУ».

Академічний плагіат у доповідях є підставою для виставлення негативної оцінки. Списування здобувачів під час проведення модульної контрольної роботи є підставою для дострокового припинення її складання та виставлення оцінки.

7. Проміжний і підсумковий контроль

Форма проміжного контролю - модульна контрольна робота

Модульна контрольна робота проводиться у письмовій формі та включає: 1) складання плану передперекладацького аналізу тексту; 2) визначення лінгвальних маркерів лінгвокультурної специфіки автентичного тексту; 3) переклад автентичного тексту німецького колоністського дискурсу.

Приклад тексту

Ernst Kriger
Herrjemine, Herrjemine!

Daniel und Gustav hatte der Zufall irgendwann zusammengeführt. Lang und hager war der eine, klein und rundlich der andere. Daniel, der Lange, war blind, Als Vollwaise wurde er in seiner Kindheit von den Verwandten lieblos hin und her geschubst. Niemand kümmerte sich um seine entzündeten Augen, bis es zu spät war und er an Trachom, der ägyptischen Augenkrankheit. erblindete. Gustav, der Kleine. war taubstumm von Geburt an. Das

Schicksal hatte jedoch sein schweres Los durch eine außergewöhnliche Auffassungs- und Beobachtungsgabe leicht gemildert. Wie alle Taubstummen, so hatte auch er große Verständigungsschwierigkeiten. Er lallte monoton zu seiner Zeichensprache. aber der blinde Daniel verstand ihn trotzdem. Wenn Gustav und Daniel vor der Tür in der Sonne saßen, standen wir Kinder manchmal abseits, beobachteten und bestaunten mit offenen Mäulern ihre für uns unerklärliche Verständigungsart. Die Zeit verging eintönig. Nur an den Wochentagen Montag und Dienstag verließen Daniel und Gustav frühmorgens das Haus, von innerer Unruhe getrieben. An diesen Tagen kamen viele Menschen zum Wochenmarkt nach Tarutino. Die Straßen und freien Plätze waren, auf etwa einen Kilometer Länge, von der Stillmann-Mühle bis zur Dorfkanzlei, mit Wagen. Menschen und Tieren verstopft. Wie in einem Bienenstock rumorte und summte es auf dem weitläufigen Gelände

Форма підсумкового контроля - залік

8. Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала та схема формування підсумкової оцінки

Шкала оцінювання: ECTS та національна

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	відмінно
80-89	добре
65-79	
55-64	задовільно
50-54	
30-49	незадовільно
1-29	

Схема розподілу балів

Максимальна кількість балів	**40 балів** (поточний контроль) – середньозважений бал оцінок за відповіді на семінарських заняттях та виконання практичних завдань, який переводиться у 100-бальну шкалу з ваговим коефіцієнтом 0,4	**10 балів** (проміжний контроль) – за результатами виконання модульної контрольної роботи
Мінімальний пороговий рівень	**20 балів** (поточний контроль)	**6 балів** (проміжний контроль)

Підсумкова оцінка виставляється за результатами поточного та проміжного контролю. Під час поточного контролю оцінюються відповіді здобувачів на семінарських заняттях та результати самостійної роботи. Нарахування балів за поточний контроль відбувається відповідно до «Положення про порядок оцінювання рівня навчальних досягнень студентів в умовах ЄКТС в ІДГУ».

Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов’язкову та додаткову літературу, вільно послуговується

	науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Критерії оцінювання індивідуальних завдань

Вид	Максимальна кількість балів
Передперекладацький аналіз тексту/укладання термінологічного словника/класифікація лексики тощо.	5
Доповідь (за змістом завдань самостійної роботи)	5
Презентація	5

Критеріями оцінювання передперекладацького аналізу тексту/укладання словника, класифікація лексики є вміння здобувача вищої освіти визначати ключові поняття проблеми, застосовувати різні форми роботи з матеріалом, оперувати широким набором наукових, навчально-методичних та лексикографічних джерел, правильно викладати та оформлювати результати роботи.

Критеріями оцінювання доповіді є: логічність та послідовність у викладенні матеріалу, дотримання граматичних та стилістичних норм викладу, високий темп та коректність мовлення, вміння робити висновки.

Оцінювання презентації здійснюється за такими критеріями: відповідність змісту презентації темі; наявність правильно оформленої презентації та якісно підготовленої

практичної розробки; дотримання вимог щодо технічного й естетичного оформлення роботи та орфографічного, лексико-граматичного й стилістичного стандартів.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Складання плану передперекладацького аналізу тексту (Рівень I)	2
Визначення лінгвальних маркерів лінгвокультурної специфіки автентичного тексту (Рівень II)	3
Переклад автентичного тексту німецького колоністського дискурсу (Рівень III)	5
Усього:	10

Оцінка за семестр з дисципліни "Переклад текстів з історії німецьких колоній в Бесарабії (1814-1940)" виставляється по завершенні її вивчення (до початку екзаменаційної сесії) за результатами поточного (ваговий коефіцієнт – 0,7) та проміжного (ваговий коефіцієнт – 0,3) контролю. При цьому обов'язкової присутності здобувачів вищої освіти під час заліку не передбачено.

Викладач _____ *(підпис)* Головіна Н.Б. *(ПІБ)*

Затверджено на засіданні кафедри **романо-германської філології та методики навчання іноземних мов**
протокол № 6 від «21» січня 2021 р.

Завідувач кафедри _____ *(підпис)* Рябушко С.О. *(ПІБ)*